

POSTANOWIENIE

Dnia 15 kwietnia 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Romualda Spyt

w sprawie z powództwa Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Ś.

przeciwko E. N.

o zapłatę,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 15 kwietnia 2021 r.,

na skutek skargi kasacyjnej pozwanej od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w L.

z dnia 31 października 2019 r., sygn. akt V Pa (...),

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od E. N. na rzecz Zespołu Szkolno- Przedszkolnego w Ś. kwotę 1350 (jeden tysiąc trzysta pięćdziesiąt) zł tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w L. wyrokiem z 8 maja 2019 r. zasądził od pozwanej E. N. na rzecz powodowego Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Ś. kwotę 37.693, 67 zł z ustawowymi odsetkami oraz orzekł o kosztach postępowania.

Sąd Okręgowy w L., wyrokiem z dnia 31 października 2019 r., oddalił apelację pozwanej od powyższego wyroku, rozstrzygając o kosztach postępowania odwoławczego.

W sprawie ustalono, że pozwana E. N. jest zatrudniona u strony powodowej - w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Ś. (wcześniej w Gimnazjum w Ś.). W dniu

28 maja 2012 r. pracodawca, Gimnazjum w Ś., wypowiedział pozwanej umowę o pracę na podstawie art. 20 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela (jednolity tekst: Dz.U. z 2019 r., poz. 1215 ze zm.). Pozwana w dniu 4 czerwca 2012 r. wniosła do Sądu Rejonowego w L. o uznanie wypowiedzenia umowy o pracę za bezskuteczne, a w przypadku upływu okresu wypowiedzenia - o przywrócenie do pracy. W dniu 7 września 2012 r. strona powodowa zapłaciła na rzecz pozwanej E. N. kwotę 17.970 zł. brutto tytułem odprawy w wysokości sześciomiesięcznego wynagrodzenia, zgodnie z art. 20 ust. 2 Karty Nauczyciela. Wyrokiem z dnia 15 stycznia 2015 r. Sąd Okręgowy w L. przywrócił pozwaną E.N. do pracy w Gimnazjum w Ś. na stanowisku nauczyciela bibliotekarza.

Kolejny raz, pismem z dnia 16 maja 2016 r., Gimnazjum w Ś. wypowiedziało pozwanej umowę o pracę na podstawie art. 20 ust. 1 pkt 2 ustawy Karta Nauczyciela. Pozwana w dniu 22 czerwca 2016 r. wniosła pozew do Sądu Rejonowego w L. o uznanie wypowiedzenia umowy o pracę za bezskuteczne, a w przypadku upływu okresu wypowiedzenia - o przywrócenie do pracy. W dniu 26 czerwca 2017 r. strona powodowa zleciła wypłatę na rzecz pozwanej kwoty 18.654 zł brutto tytułem odprawy w wysokości sześciomiesięcznego wynagrodzenia, zgodnie z art. 20 ust. 2 Karty Nauczyciela. Kwota odprawy zwiększona została o odsetki za zwłokę w kwocie 1.069,67 zł, naliczone od 1 września 2016 r. do 26 czerwca 2017 r. Wyrokiem z dnia 23 listopada 2017 r., Sąd Okręgowy w L. przywrócił pozwaną E. N. do pracy w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Ś. (poprzednio Gimnazjum w Ś.) na dotychczasowych warunkach. Obie odprawy – mimo wezwania strony powodowej - nie zostały zwrócone przez pozwaną.

Sąd Okręgowy podkreślił, że w dacie wypłaty obu odpraw przez stronę powodową nie były to świadczenia nienależne. Nie można było wobec tego przyjąć, że strona powodowa spełniła świadczenia, wiedząc, że nie jest do tego zobowiązana (art. 411 pkt 1 k.c.). Przedmiotowe odprawy stały się zaś świadczeniem nienależnym na skutek uprawomocnienia się wyroku przywracającego każdorazowo E. N. do pracy. Odpadła bowiem wówczas podstawa wypłaty tego świadczenia. Tym samym strona powodowa zyskała uprawnienie do żądania zwrotu kwoty wypłaconej pozwanej. Sąd Okręgowy

wyjaśnił, że przewidziane w art. 409 k.c. ograniczenie zakresu odpowiedzialności wzbogaconego dotyczy sytuacji przypadkowej utraty przedmiotu wzbogacenia lub takiego jego zużycia, które likwiduje definitywnie stan wzbogacenia, tj. tzw. zużycia bezproduktywnego. Jednakże warunkiem koniecznym skutecznego powołania się na powyższe ograniczenie odpowiedzialności przez wzbogaconego jest brak po jego stronie powinności liczenia się z obowiązkiem zwrotu przy wyzbywaniu się korzyści lub jej zużywaniu. W przekonaniu Sądu, konieczność liczenia się przez pozwaną z obowiązkiem zwrotu otrzymanej kwoty odprawy powstała już w dacie ich wypłaty przez pracodawcę, a zatem zanim jeszcze pozwana rozpoczęła dokonywanie rozporządzeń otrzymanymi od strony powodowej kwotami, które jeszcze w dacie ich wypłaty nie były świadczeniami nienależnymi w rozumieniu art. 410 § 2 k.c. Pozwana bowiem odwołała się kolejno od dokonanych wypowiedzeń umowy o pracę do sądu pracy, wnosząc przez cały czas trwania procesu o przywrócenie jej do pracy.

Sąd Okręgowy przyjął także, że nie można uznać, że spełnienie świadczenia (wypłacenie odpraw) czyni zadość zasadom współżycia społecznego (art. 411 pkt 2 k.c.). Sytuacja osobista pozwanej, w okresie po rozwiązaniu z nią stosunku pracy do chwili przywrócenia do pracy nie była tak dramatyczna, jak przedstawia w swej apelacji. Jak wynika z niekwestionowanych ustaleń Sądu pierwszej instancji - pozwana oprócz kwot wypłaconych odpraw uzyskała wiele innych świadczeń na sumę ponad 80.000 zł, miała świadczenia związane z niezdolnością do pracy (zasilek chorobowy, świadczenie rehabilitacyjne, rentę z tytułu niezdolności do pracy przyznaną do maja 2020 r.).

Pozwana zaskarżyła powyższy wyrok skargą kasacyjną, zarzucając:

1. naruszenie przepisów postępowania, mające wpływ na wynik sprawy, tj. art. 328 § 2 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c. w związku z art. 378 § 1 k.p.c. w związku z art. 382 k.p.c., polegające na nierozważeniu podniesionych przez pozwaną w apelacji zarzutów dotyczących błędnej, sprzecznej z zasadami logiki oceny materiału dowodowego poczynionej przez Sąd pierwszej instancji, polegającej na nieprzyjęciu, że pozwana, zwolniona z pracy, nie mogła mieć świadomości, że pracodawca będzie żądał od niej zwrotu odprawy wypłaconej zarówno w 2012 r., jak i w 2017 r., w szczególności nie mogła liczyć się z

obowiązkiem zwrotu odprawy wypłaconej jej z tego tytułu w 2012 r. w kwocie 17.970 zł, bowiem pracodawca wezwał ją do zwrotu dopiero w 2015 r., kiedy to środki te już dawno zużyła wobec swojej trudnej sytuacji życiowej i zdrowotnej, przy czym pozwana w treści uzasadnienia apelacji wykazała, w czym upatruje uchybień Sądu pierwszej instancji i dlaczego miały one wpływ na wynik sprawy, co zaktualizowało obowiązek Sądu odwoławczego ustosunkowania się do poczynionych przez Sąd pierwszej instancji ustaleń faktycznych i przeprowadzonego postępowania dowodowego w kontekście zarzutów apelacyjnych; Sąd odwoławczy w kontekście zastosowania zasad współżycia społecznego do sytuacji życiowej pozwanej bardzo lakonicznie i powierzchownie zamknął swoje rozważania w stwierdzeniu jedynie, że *„Sytuacja osobista pozwanej, w okresie po rozwiązaniu z nią stosunku pracy do chwili przywrócenia do pracy nie była tak dramatyczna jak przedstawia w swej apelacji.”*

2. naruszenie prawa materialnego: (-) art. 411 pkt. 2 k.c., przez jego niezastosowanie wobec zaistnienia ku temu przesłanek, w szczególności wobec sytuacji osobistej i zdrowotnej pozwanej, w której znalazła się na skutek wypadku u powodowego pracodawcy w 2010 r., kiedy to została ciężko pobita przez jednego z uczniów szkoły, a od tamtej pory pozwana boryka się z szeregiem problemów, zarówno zdrowotnych, finansowych, jak i prawnych, od wielu lat bowiem pracodawca próbuje bezprawnie pozbawić pozwaną pracy; (-) art. 411 pkt. 2 k.c. w związku z art. 300 k.p., przez ich niezastosowanie, pomimo że w sprawach z prawa pracy pracodawca jako osoba żądająca zwrotu świadczenia jako nienależnego nie może powoływać się na nadużycie prawa w sytuacji, gdy zgodnie z tymi przepisami spełnienie takiego świadczenia czyni zadość zasadom współżycia społecznego; (-) art. 409 k.c., przez stwierdzenie, że konieczność liczenia się przez pozwaną z obowiązkiem zwrotu otrzymanej kwoty powstała w dacie wypłaty otrzymanej odprawy, podczas gdy pracownik, który na mocy orzeczenia sądu został przywrócony do pracy, nie może liczyć się z obowiązkiem zwrotu spełnionych świadczeń, zanim taki obowiązek powstał; (-) art. 409 k.c. w związku z 410 § 1 k.c., art. 5 k.p. i 300 k.p., przez błędną wykładnię polegającą na wyrażeniu nietrafnego poglądu, zgodnie z którym pracownik od momentu wystąpienia z powództwem o uznanie wypowiedzenia za bezskuteczne powinien liczyć się z obowiązkiem zwrotu

świadczeń mu wypłaconych, podczas gdy pracownik, który na mocy orzeczenia sądu został przywrócony do pracy, nie może liczyć się z obowiązkiem zwrotu spełnionych świadczeń, zanim taki obowiązek powstał; (-) art. 410 § 2 k.c., przez uznanie, że pracodawca był zobowiązany do wypłaty odprawy, w szczególności przez uznanie, „że był zobowiązany do wypłaty odprawy z dnia 26 czerwca 2017 r. w kwocie 18.654,00 zł pomimo faktu, iż z całą pewnością musiał liczyć się (lub przy zachowaniu należytej staranności powinien był liczyć się) z tym, że - w analogicznej sytuacji jak w 2015 r., i analogicznym stanie faktycznym, gdy powódka została z pracy zwolniona w taki sam sposób jak w 2017 r. - że pozwana na skutek wyroku Sądu Pracy zostanie do tej pracy przywrócona. Wobec powyższego pracodawca nie był zobowiązany do wypłaty świadczenia, odprawę wypłacił bowiem już po złożeniu odwołania przez pozwaną (i po roku od zwolnienia po raz drugi pozwanej jako nauczyciela dyplomowanego z 30-letnim stażem) - wobec czego naruszono równocześnie przepis art. 411 pkt. 1 k.c. tj, spełniający świadczenie pracodawca wiedział, że nie był do świadczenia zobowiązany i równocześnie spełnienie świadczenia nie nastąpiło z zastrzeżeniem zwrotu ani w celu uniknięcia przymusu lub w wykonaniu nieważnej czynności prawnej. Korzystając z zasad doświadczenia życiowego podmiot profesjonalny jakim jest pracodawca, przy pomocy kadrowo - księgowej oraz prawnej, musiał zdawać sobie sprawę, że w analogicznym stanie faktycznym po raz drugi pozwana zostanie na tych samych zasadach do pracy przywrócona”; (-) art. 409 k.c. w związku z art. 5 k.p. i art. 300 k.p., przez błędną wykładnię polegającą na wyrażeniu nietrafnego poglądu prawnego, zgodnie z którym powinność liczenia się z obowiązkiem zwrotu korzyści obejmuje zarówno sytuację, w której wzbogacony wie, że korzyść mu się nie należy, jak również sytuację, gdy wzbogacony subiektywnie jest przekonany o tym, że korzyść mu się należy, mimo że obiektywnie takie przekonanie nie jest uzasadnione, podczas gdy powinność liczenia się z obowiązkiem zwrotu jest kwestią wyłącznie świadomości wzbogaconego, niezależnie od tego, czy jego przekonanie jest obiektywnie uzasadnione.

Skarżąca wniosła o przyjęcie skargi do rozpoznania, z uwagi na to, że jest ona oczywiście uzasadniona. W jej ocenie, uzasadnienie zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego w zakresie zarzutów naruszenia przepisów prawa procesowego

oraz materialnego nie odnosi się w sposób wyczerpujący do żadnego z postawionych przez pozwaną w apelacji zarzutów. Pozwana, nie zgadzając się z wyrokiem Sądu pierwszej instancji, podniosła w apelacji zarzuty zaniechania dokonania wszechstronnego rozważenia zebranego materiału, którego ocena jest niezgodna z zasadami współżycia społecznego. Wskazała przy tym, dlaczego z materiału zgromadzonego przez Sąd Rejonowy w toku postępowania nie da się dojść w sposób logiczny do wyprowadzonych przez Sąd konkluzji. Uzasadnienie zaskarżonego wyroku jest na tyle ogólne, że nie sposób zweryfikować, czy Sąd odwoławczy zapoznał się ze zgromadzonym w sprawie materiałem w kontekście postawionych zarzutów apelacyjnych, skoro *de facto* sprowadza się do lakonicznego stwierdzenia, że *„sytuacja osobista pozwanej, w okresie po rozwiązaniu z nią stosunku pracy do chwili przywrócenia nie była tak dramatyczna jak przedstawia w swej apelacji”*.

W konkluzji skarżąca stwierdziła, że zaskarżone orzeczenie w sposób oczywisty narusza przepisy prawa materialnego, „tj. art. 411 pkt. 1 oraz 2 k.c., 409 w związku z 410 k.c. w kontekście ich zastosowania na gruncie prawa pracy (art. 5 k.p. oraz 300 k.p.).”

Skarżąca powołała się także na występowanie w niniejszej sprawie istotnego zagadnienia prawnego, podkreślając, że w doktrynie i orzecznictwie istnieje odmienny pogląd niż przyjęty zarówno przez Sąd pierwszej, jak i drugiej instancji co do kwestii oceny charakteru roszczenia o zwrot odprawy. Sąd Okręgowy w uzasadnieniu wyroku wskazał, że pozwana, wyzbywając się uzyskanej korzyści, powinna była liczyć się z obowiązkiem ich zwrotu. W przekonaniu Sądu, konieczność liczenia się przez pozwaną z obowiązkiem zwrotu otrzymanych kwot odprawy powstała już w dacie ich wypłaty przez pracodawcę, a zatem zanim jeszcze pozwana rozpoczęła dokonywanie rozporządzeń otrzymanymi od strony powodowej kwotami, które jeszcze w dacie ich wypłaty nie były świadczeniami nienależnymi w rozumieniu art. 410 § 2 k.c., podczas gdy pracownik, który na mocy orzeczenia Sądu został przywrócony do pracy, nie może liczyć się z obowiązkiem zwrotu spełnionych świadczeń, zanim taki obowiązek powstał.

Strona pozwana, w odpowiedzi na skargę, wniosła (między innymi) o wydanie postanowienia o odmowie przyjęcia jej do rozpoznania i zasądzenia od pozwanej na swoją rzecz kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Stosownie do art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4).

Skarżąca powołała się na istotne zagadnienie prawne i oczywistą zasadność skargi kasacyjnej.

Jeżeli chodzi przesłankę przedsądu w postaci występowania w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, to celowe jest przypomnienie, że zagadnienie prawne powinno odnosić się do konkretnego przepisu prawa albo konkretnej regulacji prawnej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 10 lipca 2014 r., II PK 257/13, LEX nr 1515455), a skarżący powinien wykazać za pomocą wyводу prawnego, na kanwie jakich norm (przepisów) zagadnienie powstało, jakie są możliwe interpretacje problemu i jakie jego rozstrzygnięcie proponuje (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 27 października 2015 r., II PK 61/15, LEX nr 1968444, oraz powołane tam orzeczenia). Zagadnienie prawne powinno zostać przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, aby umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, niesprowadzającej się do samej subsumcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 6 czerwca 2012 r., I UK 113/12, LEX nr 1675224). Z tym z kolei wiąże się wymóg takiego sformułowania zagadnienia prawnego, aby dotyczyło kwestii prawnych budzących rzeczywiście istotne (poważne) wątpliwości, których rozstrzygnięcie ma znaczenie dla rozwoju prawa i praktyki sądowej (por. postanowienia Sądu Najwyższego z 10 marca 2010 r., II UK 363/09, LEX nr 577467; z 12 marca 2010 r., II UK 400/09, LEX nr 577468).

Należy jednakże podkreślić, iż nie istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.), analogicznie jak nie występuje w sprawie istotne zagadnienie prawne (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.), jeżeli Sąd Najwyższy zajął już stanowisko w kwestii tego zagadnienia prawnego lub wykładni przepisów i wyraził swój pogląd we wcześniejszych orzeczeniach, a nie zachodzą żadne okoliczności uzasadniające zmianę tego poglądu (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 3 marca 2020 r., II PK 36/19, LEX nr 3034647; z dnia 12 maja 2020 r., I UK 128/19, LEX nr 3026475; z dnia 12 marca 2010 r., II UK 400/09, LEX nr 577468; z dnia 19 stycznia 2012 r., I UK 328/11, LEX nr 1215423; z dnia 19 marca 2012 r., II PK 294/11, LEX nr 1214578; z dnia 10 kwietnia 2018 r., I CSK 733/17, LEX nr 2495968; z dnia 10 kwietnia 2018 r., II PK 143/17, LEX nr 2525398; z dnia 19 kwietnia 2018 r., I CSK 709/17, LEX nr 2486162; z dnia 23 maja 2018 r., I CSK 33/18, LEX nr 2508114; z dnia 16 stycznia 2003 r., I PK 230/02, OSNP – wkładka 2003 nr 13, poz. 5).

Przedstawiony przez skarżącą problem został już dostatecznie wyjaśniony w orzecznictwie Sądu Najwyższego. Zgodnie z art. 410 § 2 k.c., świadczenie jest między innymi nienależne, jeżeli podstawa świadczenia odpadła. Odpadnięcie podstawy świadczenia (*condictio causa finita*), oznacza, że świadczenie w chwili jego spełniania miało podstawę prawną, jednak później podstawa ta odpadła. Sytuacja ta występuje między innymi wtedy, gdy czynność prawna kreująca zobowiązanie była ważna i wywołała powstanie zobowiązania, ale jej wadliwość doprowadziła do jej wzruszenia. Tak też jest w przypadku wypowiedzenia umowy o pracę, dotkniętego wadami, o których mowa w art. 45 § 1 k.p., i wzruszenia tej wadliwej czynności przez pracownika w drodze powództwa o przywrócenie do pracy. Restytucja stosunku pracy przywraca zobowiązanie pracodawcy do zatrudniania pracownika, odpada więc podstawa świadczenia w postaci odprawy. Taki właśnie pogląd jest konsekwentnie wyrażany w orzecznictwie, które przyjmuje, że po przywróceniu do pracy wypłacone pracownikowi poprzednio świadczenia w związku z rozwiązaniem stosunku pracy stają się świadczeniami nienależnymi (por. np. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 5 października 2007 r., II PK 29/07, Monitor Prawa Pracy 2008 nr 1, s. 30; z dnia 11 września 2007 r., II PK 21/07; z dnia 26 czerwca 2006 r., II PK 330/05, OSNP 2007 nr 13-14, poz. 188; z dnia 3 lutego

2006 r., II PK 158/05, OSNP 2006 nr 23-24, poz. 357; z dnia 1 kwietnia 2015 r., II PK 134/14, LEX nr 1682206). Wyjaśniono także, że wadliwe (niezgodne z prawem) wypowiedzenie umowy o pracę jest czynnością skuteczną w tym sensie, że prowadzi do rozwiązania stosunku pracy. Aktywuje to po stronie pracodawcy obowiązek wypłaty pracownikowi świadczeń przewidzianych w przepisach prawa. Do momentu wzruszenia czynności prawnej, jaką jest wypowiedzenie stosunku pracy, czynność ta jest ważna, nawet jeżeli jest wadliwa (z uwagi na brak podstaw do wypowiedzenia stosunku pracy). Wadliwość ta pozwala pracownikowi wzruszyć tę czynność w drodze powództwa o przywrócenie do pracy. Gdy roszczenie takie zostanie przez sąd uznane za zasadne, dochodzi do restytucji stosunku pracy, a dopiero wówczas odpada podstawa świadczenia wypłaconego przez pracodawcę tytułem rozwiązania stosunku pracy. Gdyby dopiero w tym momencie pracodawca zdecydował się na wypłatę odprawy, można byłoby mówić, że wypłacił świadczenie wiedząc, że nie jest do tego zobowiązany. W sytuacji natomiast, gdy pracodawca rozwiązuje stosunek pracy z pracownikiem, choćby uczynił to wadliwie, to nie ma podstaw do zastosowania art. 411 pkt 1 k.c.

Nie każde zużycie bezpodstawnie uzyskanego świadczenia powoduje w myśl przepisu art. 409 k.c. wygaśnięcie obowiązku zwrotu świadczenia. Jeżeli bowiem wzbogacony, wyzbywając się korzyści lub zużywając ją (nawet wtedy gdy zużycie lub wyzbycie się korzyści były bezproduktywne), powinien liczyć się z obowiązkiem zwrotu, roszczenie restytucyjne nie wygasa. W związku z tym Sąd Najwyższy podkreśla, że pracownik w przypadku wytoczenia przeciwko pracodawcy powództwa o przywrócenie do pracy już z chwilą wniesienia pozwu powinien się liczyć z obowiązkiem zwrotu świadczenia nienależnego. Okolicznością kreującą powstanie świadomości obowiązku zwrotu jest niewątpliwie spór między stronami, powstały z inicjatywy samego wzbogaconego, który zmierza do przywrócenia stanu, w którym odpada podstawa świadczenia (wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 3 października 2005 r., III PK 82/05, OSNP 2006 nr 15-16, poz. 239; z dnia 11 września 2007 r., II PK 21/07, przywołany wyżej oraz z dnia 1 kwietnia 2015 r., II PK 134/14, przywołany wyżej). Jeśli pracownik w drodze przysługującego mu powództwa dąży do unicestwienia zwolnienia się pracodawcy

z obowiązku zatrudniania go, to musi liczyć się z obowiązkiem zwrotu tego, co otrzymał w zamian za to zwolnienie.

W judykaturze przyjęto, że art. 411 pkt 2 k.c. ma zastosowanie w sytuacji gdy ten, kto spełnił świadczenie, nie był prawnie zobowiązany, lecz można mu przypisać moralny obowiązek wobec przyjmującego świadczenie; w takiej sytuacji spełnienie świadczenia czyni zadość zasadom współżycia społecznego (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 września 2004 r., II PK 18/04, OSNP 2005 nr 6, poz. 84). Jednocześnie o tym, czy świadczenie czyni zadość zasadom współżycia społecznego decyduje każdorazowo całokształt okoliczności konkretnego przypadku; np. czynią zadość zasadom współżycia społecznego zwłaszcza tzw. świadczenia quasi-alimentacyjne (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 lutego 2000 r., I PKN 537/99, OSNAPIUS 2001 nr 14, poz. 461).

Jak więc wynika z przedstawionego orzecznictwa, utrwalony jest pogląd Sądu Najwyższego, że pracownik, który - odwołując się od wypowiedzenia umowy o pracę - domaga się przywrócenia do pracy, powinien liczyć się z obowiązkiem zwrotu odprawy związanej z rozwiązaniem stosunku pracy od wytoczenia powództwa.

Odnosząc się do przesłanki określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., należy zauważyć, że w świetle utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego wynika ona zwykle z oczywistego, widocznego *prima facie* naruszenia przepisów prawa polegającego na sprzeczności wykładni lub stosowania prawa z jego brzmieniem lub powszechnie przyjętymi regułami interpretacji. Nie chodzi zatem o takie naruszenie prawa, które może stanowić podstawę skargi w rozumieniu art. 398⁴ k.p.c., lecz o naruszenie kwalifikowane (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 26 lutego 2008 r., II UK 317/07, LEX nr 453107; z dnia 25 lutego 2008 r., I UK 339/07, LEX nr 453109; z dnia 26 lutego 2001 r., I PKN 15/01, OSNAPIUS 2002 nr 20 poz. 494; z dnia 17 października 2001 r., I PKN 157/01, OSNP 2003 nr 18, poz. 437; z dnia 8 marca 2002 r., I PKN 341/01, OSNP 2004 nr 6, poz. 100; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, LEX nr 375616). Podkreślić przy tym należy, że naruszenie przepisów postępowania podlega ocenie kasacyjnej uwzględniającej treść art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c., który za uzasadnioną podstawę kasacyjną uznaje tylko takie naruszenie przepisów postępowania, które

mogło mieć istotny wpływ na rozstrzygnięcie sprawy. Powołując się na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej, należy w motywach wniosku zawrzeć wywód prawny wyjaśniający, w czym wyraża się owa oczywistość i przedstawić argumenty na poparcie tego twierdzenia (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06 LEX nr 198531; z dnia 10 sierpnia 2006 r., V CSK 204/06, LEX nr 421035; z dnia 9 stycznia 2008 r., III PK 70/07, LEX nr 448289; z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 283/07, LEX nr 448205; z dnia 3 kwietnia 2008 r., II PK 352/07, LEX nr 465859 i z dnia 5 września 2008 r., I CZ 64/08, LEX nr 512050). O ile dla uwzględnienia skargi wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla przyjęcia skargi do rozpoznania niezbędne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego, polegającej na jego oczywistości widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu wchodzących w grę przepisów i doszukiwania się ich znaczenia (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274; z dnia 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, LEX nr 375616; z dnia 26 lutego 2008 r., II UK 317/ 07, LEX nr 453107; z dnia 9 maja 2008 r., II PK 11/08, LEX nr 490364; z dnia 21 maja 2008 r., I UK 11/08, LEX nr 491538 i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 494134).

Biorąc pod uwagę przedstawione wyżej stanowisko Sądu Najwyższego odnośnie do wykładni przepisów prawa materialnego, skarga kasacyjna nie jest oczywiście uzasadniona w zakresie zarzutów dotyczących przepisów prawa materialnego. Dotyczy to również podstaw kasacyjnych naruszenia przepisów postępowania, gdyż skarżąca przytoczyła jedynie fragment wypowiedzi Sądu drugiej instancji w kwestii dotyczącej zastosowania w tej sprawie art. 411 pkt 2 k.c., pomijając stwierdzenie Sądu, że pozwana, oprócz kwot wypłaconych odpraw, uzyskała (od strony pozwanej) wiele innych świadczeń na sumę ponad 80.000 zł, miała świadczenia związane z niezdolnością do pracy (zasilek chorobowy, świadczenie rehabilitacyjne, rentę z tytułu niezdolności do pracy przyznaną do maja 2020 r.).

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 398⁹ k.p.c. oraz art. 98 k.p.c. w związku z § 10 ust. 4 pkt 2 w związku z art. 9 ust. 1 pkt 2

w związku z § 2 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. z 2018 r., poz. 1800 ze zm.).